

MÁLGAGN HJÁ
SOSIALISTISKUM
UNGMANNAFELAGI

2

Ferðslumál

Vilhelm kom í síðstu tingsetu við nokrubroytingaruppskotum til ferðslulógina. SU hevði eins og nógv-ir aðrir felagsskapir fund við Vilhelm, har vit vórðu orienterað og søgdu okkara hugsan um uppskotið.

Tað var eftir okkara hugsan eitt ógvuliga gott uppskot, ið fór at minka nógv um ferðsluanlukkurnar. Men tá uppskotið bleiv samtykt á tingi, var tað broytt so nógv til tað verra.

Um ein fylgdi við í orðaskiftinum um uppskoti, sá ein skjótt, at tingmenninir bert royndu at oyðileggja áðurnevnda uppskot.

— At royna at verja, at ein skal hava loyvi at hava rúsdrekka í bilinum um náttina.

— At broyta uppskotið til, at ein, ið júst hevur fingið koyrikort, eins og royndir bilforarar, skal hava loyvi at koyra við fulum bili av fólki um náttina.

So hevur en bjargað rukkukoyringini, og syndarligar vanlukkur, har alt ov nógv ung lata lív, kunna halda fram.

Hjá okkum ungu núvir tða ógvuliga fast, at politikararnir sýna slíkan illvilja móttvegis einum uppskoti, bert tí ein politikari, ið ikki hoyrir til eins egna flokk, kemur við tí.

Tað argument, ið gekk sum ein reyður tráður hjá politikarunum móttvegis upprunauppskotinum var, at teimum dámdi ikki øll hesi forboðini, tað fór at hava við sær.

So leingi vit hava ein vánaligan ferðslumoral, er einasta loysn, um vit ynskja at ferðsluanlukkurnar skulu gerast færri, at vit seta nokur forboð, og fáa lögrelguna at ansa eftir, at fólk vírða hesi forboð.

Tað, at læra fólk ferðslusíð, verður ikki gjørt eftir einum degi, men má byrja sum ein innlæring heilt frá vøggustovu- og barnagardsstøði og halda fram í skúlnum, síðan í sjón- og útvarpi frammyvir. Tá eitt ættarlið er vaksið upp við hesi moral-innlæring, kunna vit bert vóna, at ferðslusíðurin er blivin betur.

Heimsins vakrasta kvinna

— Vinir, tit eru leysir, rópti La Pasionaria til stríðsfelagar sínar, tá hon læt teir leysar úr fangatíppinum í Oviedo, eftir at tann radikali Fólkafronturin hevði vunnið á høgakreftunum við valið í Spania í februar 1936. — Dolores Ibarurri — La Pasionaria — er heimsins vakrasta kvinna, skrivaði Nini Haslund Gleditsch í eini blaðgrein fyrr í ár. — Hon er so avbera vøkur, tí vakurleikin kemur innafra.

8. desember í fjør, var La Pasionaria fagnað av øllum tí demokratiska Spania, av kvinnum og monnum og stríðsfelagar úr øllum heiminum sýndu henni heiður. La Pasionaria tosaði, læði og snag, samstundis sum hon græt, saman við 40.000 menniskjum. Tann stóra ítróttarhallin í Madrid var á tremur við fólk.

Hetja spaniumanna móti einaveldinum hjá Franco, fylti 90 ár.

avmarkað. Landspartarnir, Katalonia og Baskaralandið fingi viðkæð sjálvstýri. Tann fyrsta stjórnin í sponksu tjóðini, kláraði seg væl.

Við valið í 1933, vunnu teir konservativu og stýrdu landinum við harðari hond.

Mótmælisgongur fyri rættvísu vóru bardar niður, og vinstrahallir aktivistar vóru fongslaðir.

Áðrenn valið í 1936 megnaðu spanskir demokratir — líka frá anarkistum og kommunistum til liberalar borgarligar — at midsavnast um »Fólkafrontin«. Valsigurin var visur, demokratið endurreist og La Pasionaria vann ein sess í parlamentinum. Men eftir fáum mánaðum tóku teir konservativu til vápnini, undir leiðslu av Franco. Tann spanska valdsstættin góðtók ikki broytingar, sum minkaðu um framhjárættindi teirra. Og borgarakrigið var byrjað.

Ímyndin

Undir borgarakrignum var La Pasionaria ímyndin fyri frælsisstríðnum. Fyri tí stríðandi arbeiðarastættini, fyri kvinnunum, og ikki minst fyri teimum fleiri túsund arbeiðarunum og »intellektuellu« í teimum altjóða herdeildunum, var júst hon nakad sermerkt. Hon var íbirtarin. Róðarin sum við treysti, var við til at halda stríðsandanum uppi. — Betri at lata liv standandi, enn at liva á knønum — var eit av slagorðum hennara. Harafturat var tað hon, sum meir enn nakar annar stríðsastið fyri at halda tí skaddu sponksu vinstrarørsluni saman.

Meðan Franco generalur varð stuðlaður av Hitleri og Mussolini, sótu teir

vesturlendsku demokratarnir — afturpartinum. Hvøri tann franska ella tann bretska stjórnin vildi so mikið sum røra ein fingur, fyri at bjarga tí hotta spanska fólkastýrinum. Men samhugurin frá tí meiniga fólkinum ymsastaðni í Europa, restaði ongantið. Men tað var ikki nógv mikið: Facistarnir fingi stórri og størri vald í Spania. Um várið í 1939 var eyðsæð, at demokratarnir vóru við undirlutan. Og La Pasionaria noyddist, sum fleiri túsund onnur, at fara í útlegd.

»Tann kensluborna«

Ikki fyrr enn í 1977 kundi hon venda aftur til sitt kæra móðurland, og triggjar mánaðar seinni var hon aftur vald í tingið, fyri tann spanska kommunistaflokkinn — PEC. Arbeiðararnir í Asturia góvu henni somu undirtøku í 1977, sum forfedrar teirra fyri meira enn 40 árum síðani.

Dolores Ibarurri var fødd í kolaumráðnum Asturia — faðir hennara arbeiðið í kolaminuni, eins og maður hennara. Neyðin, vesaldemið og órættvísíð, sum hon vaks upp við, skaptu tíðliga hugsjón hennara. Hon var vinstravend. La Pasion-

aria — tann kensluborna — var dulnevndi hennara, tá hon sum ung kvinna, skrivaði sitt fyrsta lesarabrev — og navnið hevur fylgt henni síðani.

Húskið og kirkjan

Føðilandið, húskið og kirkjan vóru tað sum Franco generalur setti hægst í hesum heimi. Kós-in hjá katólsku kirkjunni var — og er — sera sterk í Spania. Eins og stóða húskisins. Fyri La Pasionaria hevur húskið og kirkjan altíð staðið sum ein forðan fyri javnstøðu kvinnunnar. Fordanin, sum hon alt sitt liv hevur barst fyri at bróta. Í meira enn hálva öld, hevur hon verið ímyndin hjá sponksu kvinnuni fyri frígering. Altíð á stríðsvøllinum — bardist fyri einum samfelag, við somu rættindum fyri bæði kvinnum og monnum.

Ikki minst fyri tær ungu kvinnurnar í dag, hevur hennara lutur altstóran týðning. Tær hava ein truplan dyst. Vegurin til javnrættindini er enn langur, longri í Spania enn í hinum londunum í Europa. Nógvar ungar kvinnur lurtóku í fagnaðinum av 90 ára føðingardegi hennara. Fyri teimum stendur 90 ára dagurin fyri framtíðini!